

УДК 378.018.43

НАВЧАННЯ ОНЛАЙН: ПРОБЛЕМА ОБ'ЄКТИВНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ

Ірина Тимків, Оксана Венгрович, Василь Нейко, Ігор Тимків, Марія Близнюк,

Надія Ромаш, Володимир Венгрович

Івано-Франківський національний медичний університет

м. Івано-Франківськ, Україна

Об'єктивність оцінювання студентів – питання, яке постає перед кожним викладачем вищої школи. Хоча існують чіткі структуровані критерії цього процесу, суб'єктивізм зі сторони викладача також буває присутнім. Не секрет, що, чим молодший викладач - бали нижчі, чим викладач більш старшого віку – оцінки стають більш лояльними. На це, безумовно, впливають загальний життєвий досвід, конфлікти поколінь (і способи їх вирішення); необхідність самоствердження молодого викладача; розуміння того, що наставник зі стажем вже нікому нічого не доказує, пізнав себе як педагога, а студентів часто сприймає як дітей/онуків. У всіх цих етапах розвитку майстерності викладача залишається одна проблема: оцінка студента має бути об'єктивною!

2020 рік та Covid-19 внесли в педагогіку нове випробування: онлайн-навчання. Викладачі медичних вузів, зокрема ті, що працюють за ОПП 222 «Медицина», з такими викликами ще не стикались.

Дистанційне навчання, його переваги та недоліки і раніше вивчались, аналізувались педагогами [1, 2], щоправда, до 2020 року це виглядало як споглядання збоку рідкісних, маловивчених процесів та методик. Пандемія змусила усіх учасників освітнього процесу почати застосовувати сучасні технології, дистанційне навчання продовж тривалого часу стало єдиною формою здобуття освіти [3].

Оцінювання поточної успішності на практичних заняттях всіх кафедр клінічного спрямування завжди складається з кількох складових: тестового контролю, вирішення ситуаційних завдань, теоретичної підготовки, практичних навиків.

Для тестового контролю в Івано-Франківському національному медичному університеті (ІФНМУ) ще до запровадження онлайн навчання використовували створений для цих цілей портал <https://pmk.ifnmu.edu.ua>. Даний ресурс було запроваджено для централізованого тестування під час підсумкових модульних контролів. На кожній кафедрі було визначено групу викладачів, які проводили моніторинг ресурсного забезпечення та результатів.

3 березня 2020 року розпочалось онлайн-навчання. В цьому аспекті з'явилася потреба наповнення порталу для тестування (який до того використовувався тільки для ПМК) завданнями за відповідними поточними темами. Це призвело до додаткового навантаження на викладачів, так як необхідно було все адаптувати до спеціального програмного формату набору тексту.

Оцінювання рівня теоретичної підготовки (водночас – розбір теми) та вирішення ситуаційних завдань під час дистанційного навчання в ІФНМУ проводиться на платформі Teams з пакету Office 365. Для навчання викладачів щодо особливостей функціонування програми Teams у весняному семестрі 2019/20 навчального року відділ інформаційно-аналітичного забезпечення проводив численні онлайн-конференції, розробляв алгоритми дій для проведення лекцій та практичних занять. Якщо спочатку такий формат спілкування зустрічав природній внутрішній спротив, недовіру, невпевненість у своїх навиках у більшості колег, то впродовж року все докорінно змінилось, адаптація відбулась. Онлайн-навчання вдосконалило нас, викладачів, як користувачів ПК, розширило індивідуальне спілкування зі студентами поза часовими межами практичних занять.

Платформа Teams дає змогу створювати «команду» (на клінічних кафедрах це підгрупа - 9-11 студентів), проводити відеоконференцію, паралельно функціонує чат наради/команди, куди студенти задають питання, завантажують результати тестування, викладачі завантажують додаткові матеріали по темі. Також важливою складовою даної платформи є можливість індивідуального листування студента з викладачем (відбувається на основі ще

раніше запровадженій в університеті корпоративної електронної пошти), що розширює можливості комунікації. Таким чином студенти також відробляють за індивідуальним планом пропущені заняття чи реєструються на відробку на відповідній кафедрі.

З чим стикається викладач під час опитування студентів онлайн? Перш за все виникає питання якості зв'язку: це проблема стосується як студента, так і викладача. При неналежній якості відеозв'язку про ефективне навчання взагалі не може йти мова. Також необхідно враховувати побутові особливості проживання наших учнів: нерідко в кадрі не тільки студент, а й члени родини, та, казуїстично – домашні улюбленці. Це потішно, але надзвичайно відволікає не тільки викладача та конкретну особу, а й усю групу.

Окремо – про можливу студентську недоброчесність. При звичайному форматі навчання студент під час усної відповіді має менше змог щодо користування підказками колег чи інформацією з книги/електронних ресурсів, оскільки практичне заняття відбувається в маленькому колективі і технічно не існує таких можливостей. Щодо онлайн-опитування: тут можливості недоброчесності безмежні, адже ніхто не бачить, що відбувається на робочому столі ПК студента. «Допомога» одногрупників: існує такий аспект, що при онлайн-опитуванні студенти користуються месенджерами, і одногрупники пишуть готові відповіді. Ще у минулому навчальному році як спосіб подолання цієї проблеми було вирішено проводити підсумкові модульні контролі у форматі індивідуальних конференцій: запрошення в Teams одержував тільки один студент та два викладачі, що дозволяло більш об'єктивно оцінити результати навчання. Однак, на поточних практичних заняттях така проблема залишається.

Впродовж 2020/21 навчального року в ІФНМУ був тривалий період карантину восени, у весняному семестрі колективи викладачів і студентів мали змогу тільки на 2 тижні повернутися до звичайної форми спілкування. Головний акцент на цих заняттях на всіх клінічних кафедрах був сконцентрований на практичних навиках, на що виділялось максимально багато

часу. Стосовно теоретичної підготовки ми виявили певну розбіжність наших уявлень щодо значної частки студентів: рівень їх знань виявився нижчим під час «живого» спілкування.

Висновки

1. Тестові завдання є належною формою контролю під час дистанційного заняття (проте об'єктивність оцінки тестів також залежить від ретельності кафедр щодо підготовки матеріалу, визначенні оптимального часу для проходження того чи іншого завдання).

2. Окремі форми контролю знань (індивідуальне усне опитування, вирішення ситуаційних завдань), використані під час онлайн-навчання, дають дещо хибні результати: як показує подальша робота в звичайному форматі, рівень знань студента виявляється нижчим.

3. Відпрацювання практичних навиків є основною проблемою онлайн-навчання студента-медика і потребує корекції навчального процесу при поверненні до офлайн-формату. Дистанційно можливий розбір алгоритмів, перегляд відео щодо заданої проблеми (наприклад, щодо об'єктивного обстеження пацієнта) з подальшим виділенням часу на практичних заняттях для відпрацювання навиків на фантомах чи здорових добровольцях.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс]: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 102 с.
2. Штихно Л.В. Дистанційне навчання як перспективний напрям розвитку сучасної «Молодий вчений».- №6(33), червень 2016.-С.489-493.
3. Prokopenko, I., Berezhna, S. (2020). Higher Education Institutions in Ukraine during the Coronavirus, or COVID-19, Outbreak: New Challenges vsNew Opportunities. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 12(1Sup2), 130-135. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup1/256>